

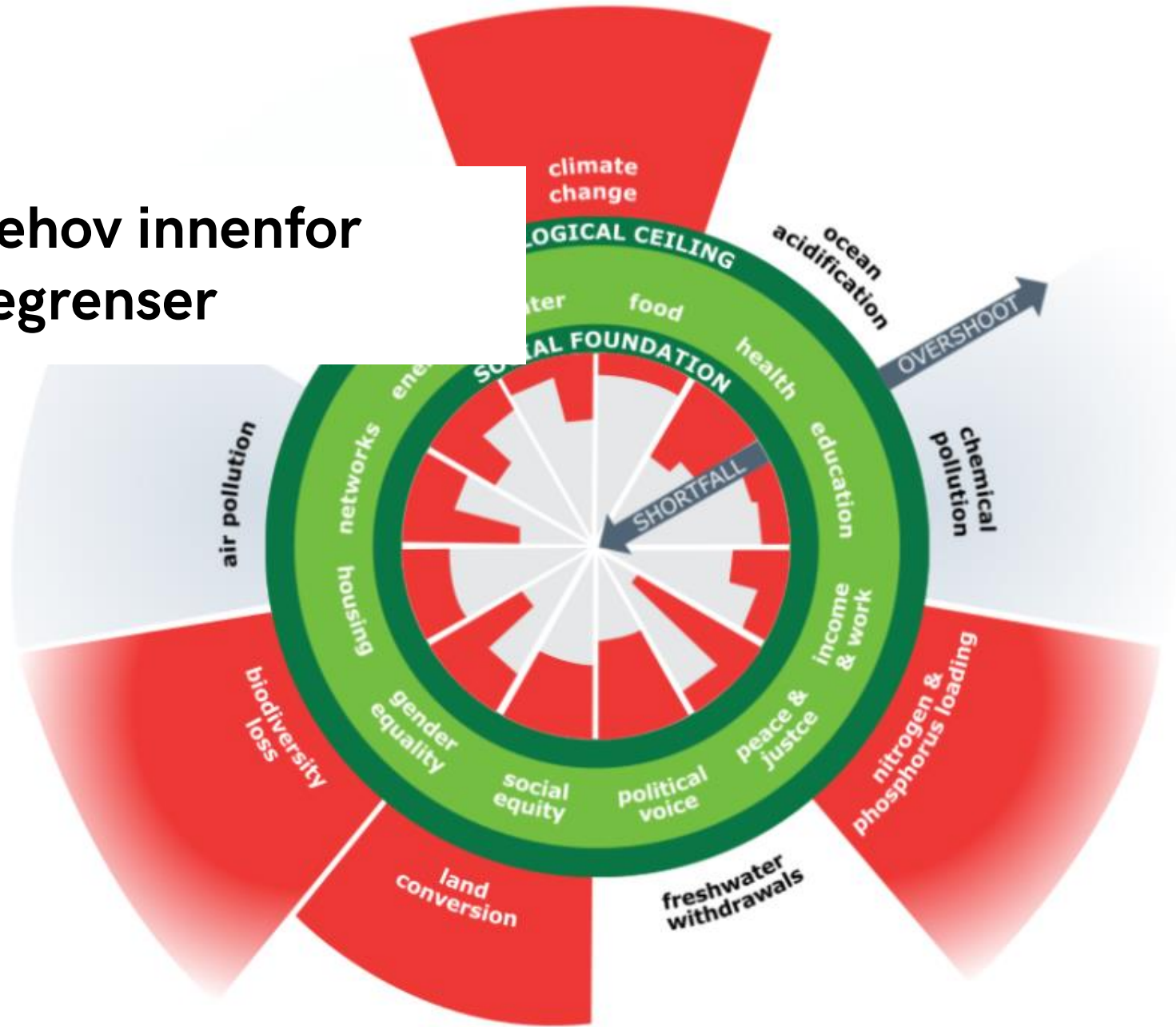
Hvordan få til endringer i hverdagen?

Hanne Gustavsén, 1. november 2023

hanne@framtiden.no

Dekke alles behov innenfor planetens tålegrenser

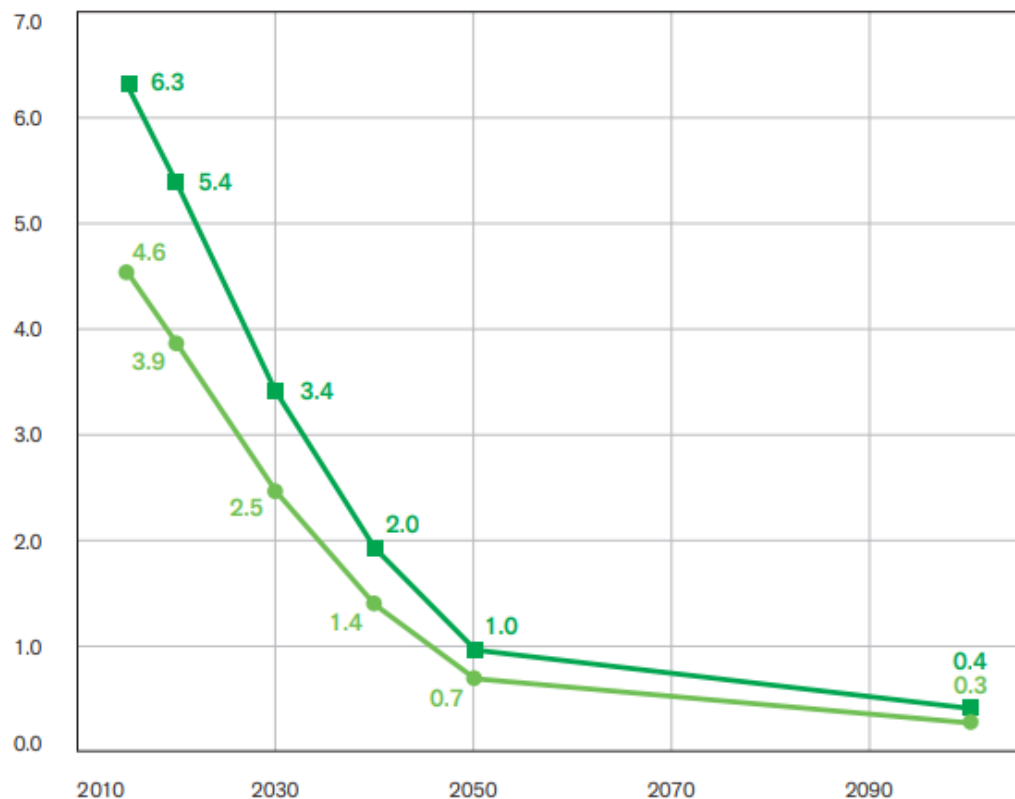

Raworth 2017.

Framtiden i
våre hender

Hva må til? Reduksjon av gjennomsnittlig klimafotavtrykk fra 11-3 tonn

Carbon Footprint Budget (tCO₂e/cap/yr)

- Total carbon footprint 1.5 degree (tCO₂e/cap/yr)
- Lifestyle carbon footprint 1.5 degree (tCO₂e/cap/yr)

Note: Global total emission budget was calculated as a mean of "A2" scenario from Ranger et al. (2012) and "Low NonCO₂" and "All Options" scenarios from Van Vuuren et al. (2018) for 1.5D Scenario. The emission budget was divided by population projections from United Nations (2017) and multiplied by the household footprint share estimated by Hertwich and Peters (2009) to estimate lifestyle carbon footprint budget.

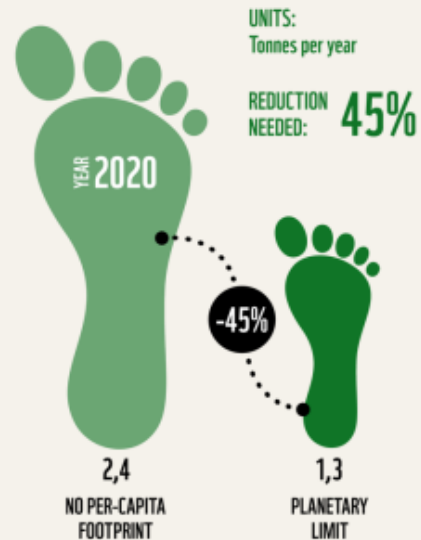
ECOLOGICAL FOOTPRINT

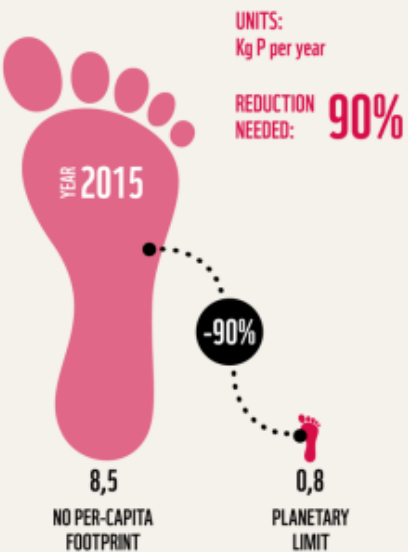
MATERIAL FOOTPRINT

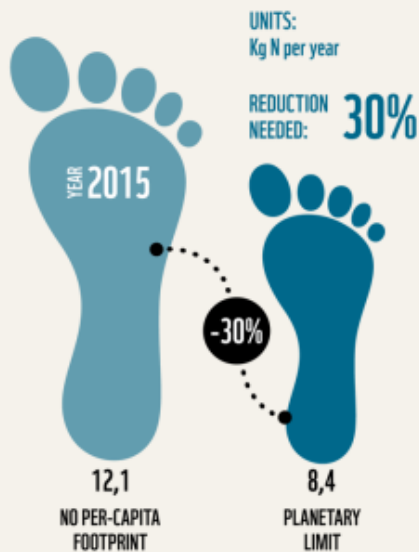
BIOMASS FOOTPRINT

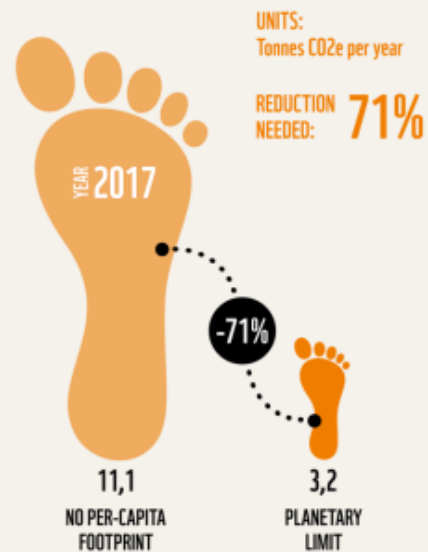
PHOSPHORUS FOOTPRINT

NITROGEN FOOTPRINT

GREENHOUSE GAS FOOTPRINT

WWF 2022. Reducing Norway's footprint

Framtiden i våre hender

Er det mulig, og hvordan?

Ikke uten redusert overforbruk

«Forbruksendringer kan kutte de globale utslippene med 40-70 prosent mer enn dagens vedtatte politikk.» (FNs klimapanel 2022)

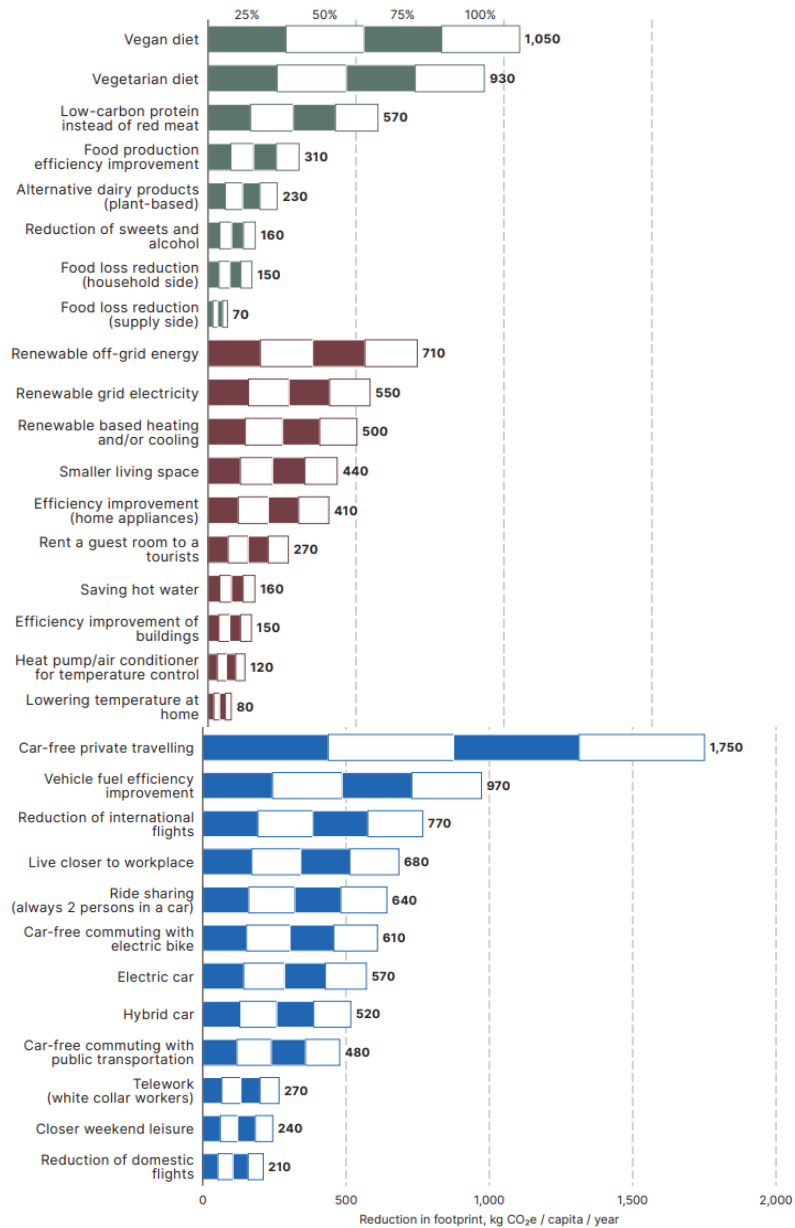
**De fire B-ene, pluss
Øvrig forbruk**

Fra overflod, til anstendig levestandard. Men fortsatt god livskvalitet.

- **De 10 mest besparende tiltakene kan gi et gjennomsnittlig utslippskutt på 9,2 tonn CO₂e per capita/år.** (Ivanova et al 2020)
 - Fra fossilbil til å leve bilfritt, bytte til elbil eller offentlig transport
 - Reise mindre med fly
 - Bytte til fornybar energi og oppvarming
 - Energieffektivisering av bygg
 - Skifte til plantebasert diett.
- **Verdens totale energiforbruk kan reduseres med 60 prosent innen 2050 dersom alle har en anstendig levestandard.** (Millward-Hopkins et.al 2020)

Figure 4.2. A comparison of estimated per-capita carbon footprint reduction impacts (kgCO₂e/capita/year) of low-carbon lifestyle options (Canada)

1.5-Degree Lifestyles: Towards A Fair Consumption Space for All

Rettferdighet viktig for folks aksept for klimatiltak

- ***“Public acceptability can enable or inhibit the implementation of policies and measures to limit global warming to 1.5°C and to adapt to the consequences. Public acceptability depends on the individual’s evaluation of expected policy consequences, the perceived fairness of the distribution of these consequences, and perceived fairness of decision procedures (high confidence).” (IPCC 2018)***
- ***“Inequalities in the distribution of emissions and in the impacts of mitigation policies within countries affect social cohesion and the acceptability of mitigation and other environmental policies. Equity and just transitions can enable deeper ambitions for accelerated mitigation.” (IPCC 2022)***

Framtiden i våre hender
August - 2023

Klimaulikhet i Norge

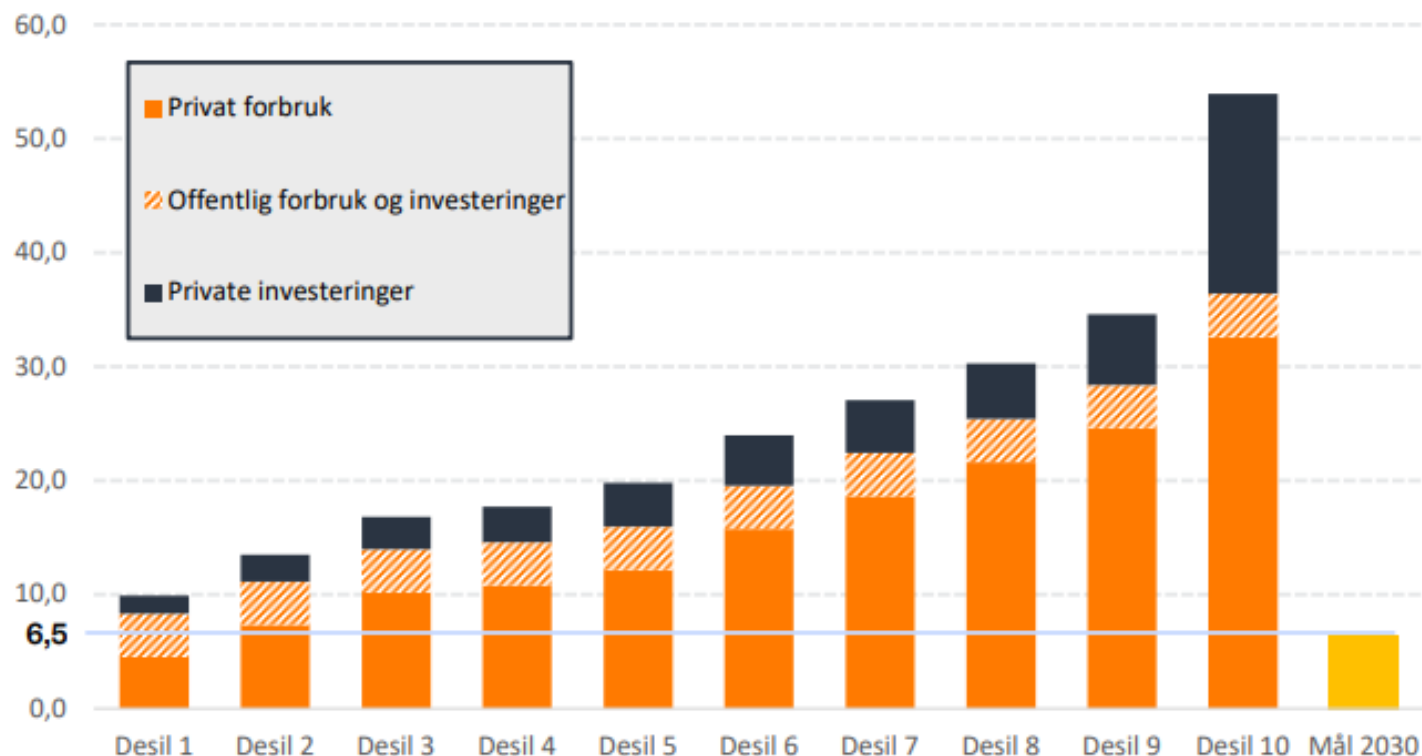
av Hanne Gustavsen

Framtiden i
våre hender

**Noen kan kutte mer enn
andre**

Framtiden i
våre hender

Diagram 1: Gjennomsnittlig klimafotavtrykk per husholdning i 2019 fordelt på inntektsdesiller

Tabell 2b: Gjennomsnittlig klimafotavtrykk per husholdning per inntektsgruppe

Inntekssegment	tCO2e/hh
0,1 % rikeste	632,5
1 % rikeste	155,1
5 % rikeste	78,0
10 % rikeste	53,9
neste 40 %	29,0
50 % i bunnen	15,5
alle	24,8

Framtiden i våre hender

- ***Dersom klimafotavtrykket til de 20 prosent rikeste husholdningene reduseres til samme nivå som gjennomsnittet blant resten av befolkningen, vil det kunne redusere Norges klimaavtrykk med 19 prosent.***
- ***Å halvere fotavtrykket til de 20 prosent husholdningene med lavest inntekt vil kun kutte 4 prosent av utslippene.***

Virkemidler: Et rammeverk for klimaomstilling

- Frem løsningene
- Begrens de utslippsintensive alternativene
- Sikre velferd for alle

Politiske mål for utslippskutt og livskvalitet

- Gjør ferier og jobbmøter uten flyreiser til førstevalget
- Skap en bilfri hverdag for flest mulig, og etabler bildeling som førstevalg ved bilhold
- Del mer på det vi allerede har bygget, og bruk bygninger og materialer om igjen
- Gjør plantebasert mat til førstevalget
- Begrens mengden forbruksartikler og frem deling, reparasjon og ombruk

Kunnskapsbehov

- **Hvordan sikre folk økonomisk i et samfunn med nedvekst? Lage en troverdig plan, hvilke grep må tas? Lurt også i et beredskapsperspektiv.** (f.eks. som Peter Victor og Tim Jackson, Hickel m.fl.)

Takk for meg!

4. Hvordan ser det ut?

Kan gjøre mye av:

- Reise på ferie med tog
- Kjøre mye kollektivtrafikk (unntatt fly),
- Sykle og gå, gratis mosjon
- Spise så mye frukt og grønnsaker vi orker
- Kollektive løsninger, og deling er gull
- Nyte ferier og fritid på hytte og i (el)båt hvis vi deler mer
- Benytte felles fasiliteter og møteplasser som offentlige bad, bibliotek- og utlånstjenester etc.
- Kjøpe møbler, klær og andre ting brukt, eller leie dem

Kan trolig gjøre litt av:

- Spise litt kjøtt, se for eksempel forslag til ukemeny basert på de nordiske kostrådene.
- Kjøre litt bil når det er helt nødvendig
- Reise på ferie med fly til utlandet litt sjeldnere, kanskje hvert 3-4 år?
- Kjøpe litt nye klær ved behov, 5 plagg pr år?
- Pusse opp bolig sjeldnere, og mer ved faktisk behov heller enn fordi vi ønsker fornyelse

Har ikke råd til:

- Kjøre store motorbåter
- Reise med fly flere ganger i året
- Bygge overdimensjonerte hus og hytter
- Kjøre hverdagsreiser med bil hvis det finnes kollektive alternativer.